

01 ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Δομική συμπολίτευση – Απουσία αντιπολίτευσης – Φρακάρισμα της κοινωνίας

■ ΤΟΥ Ρούντι Ρινάλντι

Διαβάζουμε στη βικιπαίδεια: «Αντιπολίτευση ονομάζεται γενικά η οποιαδήποτε εναντίωση κατά των κυβερνώντων (κυβέρνησης) μιας χώρας, ή συνασπισμού χωρών. Αυτή ασκείται είτε από πολιτικά πρόσωπα κομμάτων ή ανεξάρτητους βουλευτές, είτε και από τους πολίτες μιας χώρας ή και συνασπισμού χωρών, π.χ. δημοσιογράφους, κοινωνιολόγους, συνδικαλιστές, καλλιτέχνες, ηθοποιούς, ευρωβουλευτές κ.λπ., δηλαδή σύνολο προσώπων συνεικτικά ή χαλαρά ομαδοποιημένων. Η αντιπολίτευση εκδηλώνεται είτε δια λόγου, π.χ. αναφορές, καταγγελίες κ.λπ., είτε δια έργου (δράσης), όπως π.χ. με καταψήφιση, ή αποχώρηση, ή απεργιακή κινητοποίηση ή αποστροφή των πολιτών κ.λπ. που μπορεί να φθάσει και σε εξύβριση δια λόγου ή έργου».

Τελούμε σε κατάσταση απουσίας αντιπολίτευσης στη χώρα. Ταυτόχρονα τελούμε σε κατάσταση δομικής συμπολίτευσης που συγκροτείται από τα συστημικά κόμματα, από το πολιτικό σύστημα και τον τρόπο οργάνωσής του, από τις οικονομικές ελίτ καθώς και από τις διασυνδέσεις και τις εξαρτήσεις από διεθνή κέντρα (π.χ. Ε.Ε. και οικονομική της πολιτική, τράπεζες, ΔΝΤ, μνημονιακές δεσμεύσεις) και επιδιώξεις των Πρεσβειών – κυρίως ΗΠΑ και Γερμανίας. Δεν ήταν πάντα έτσι, ούτε και πρόκειται για μια φυσιολογική ή απόλυτη κατάσταση. Για παράδειγμα, τα πρώτα μνημονιακά χρόνια υπήρξε μια κοινωνική αντιπολίτευση, άλλαξε ο συσχετισμός δύναμης μέσα στο πολιτικό σύστημα, γκρεμίστηκε ο δικομματισμός Ν.Δ.-ΠΑΣΟΚ και αναδείχθηκε μια νέα δύναμη, ο ΣΥΡΙΖΑ, που προς στιγμήν φάνηκε να συμπορεύεται με το αντιμνημονιακό κίνημα και στην πορεία ενσωματώθηκε στη δομική συμπολίτευση.

Η δομική συμπολίτευση έχει ρίζες σε ολόκληρη τη μεταπολίτευση, από τότε που επιλέχθηκε ο δικομματισμός (Ν.Δ.-ΠΑΣΟΚ) σαν

βασικός πυλώνας των βασικών προσανατολισμών – ο οποίος μπλόκαρε ή κατέστειλε ή ακόμα ενσωμάτωσε τον ριζοσπαστισμό των πρώτων μεταπολιτευτικών χρόνων, αφού προώθησε αναγκαίες δομικές προσαρμογές προκειμένου να λειτουργήσει στις νέες (τοτινές) συνθήκες ο εκσυγχρονισμένος μεταπρατισμός (ποιότητα του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού). Ο Σημιτισμός σαν κατάσταση και τάση αποτέλεσε κομβικό όχημα για την επιτάχυνση της «ευρωπαϊκής» της χώρας και για να στηθεί η φαντασίωση μιας Ελλάδας ευδαιμονίας και ανάπτυξης μέσα από την τριπλέτα «Ευρώ, Ολυμπιάδα, Βαλκανικό Ελντοράντο».

Μέσα σε μια δεκαετία όλα αυτά είχαν εξανεμιστεί, και η χώρα γνώρισε μια τεράστια κρίση εθνικών διαστάσεων: οικονομική χρεοκοπία, απώλεια του 25% του ΑΕΠ της, και μνημονιακά δεσμά που επέβαλαν οι Δανειστές-Τοκογλύφοι, με υποθήκευση για 99 χρόνια όλου του δημόσιου πλούτου. Πάνω στην αποδοχή του οικοδομήματος αυτού, και πάνω (ή μέσα) στις τρικυμίες που τάραξαν τη χώρα τα χρόνια αυτά, στήθηκε η δομική

συμπολίτευση των τριών πλέον κομμάτων, Ν.Δ.-ΣΥΡΙΖΑ-ΠΑΣΟΚ. Η ληξιαρχική πράξη γέννησης αυτής της συμπολίτευσης έγινε όταν ψήφισαν από κοινού το 3ο και χειρότερο μνημόνιο τον Αύγουστο του 2015. Σταδιακά φτάσαμε στη σημερινή καταράκη όλου του συστημικού πολιτικού κόσμου στον ευρωατλαντισμό, την πλήρη παράδοση στην ηγέτιδα δύναμη της Δύσης – τις ΗΠΑ – και ό,τι αυτή προστάξει για τη χώρα και την περιοχή (βλ. συμφωνία Πρεσπών και, πολύ περισσότερο, την άμεση εμπλοκή στον πόλεμο της Ουκρανίας και την ενδυνάμωση της στρατιωτικής παρουσίας των ΗΠΑ επί ελληνικού εδάφους).

Δεν χρειάζονται πλέον την έννοια της αντιπολίτευσης

Επί δικομματισμού, τις πρώτες δεκαετίες της μεταπολίτευσης, η κυβέρνηση κυβερνούσε, η αντιπολίτευση έλεγχε την κυβέρνηση, εισέπραττε την φθορά της κυβέρνησης, κι όταν αναλάμβανε τη διακυβέρνηση τηρούσε – στο όνομα της συνέχειας του κράτους – σχεδόν όλες τις δεσμεύσεις που είχε πάρει η άλλη πλευρά. Τώρα, την περίοδο της δομικής συμπολίτευσης, υπάρχει αποχή

και άρνηση από τη μείζονα και ελάσσονα αντιπολίτευση να παίξουν έναν ρόλο αντιπολιτευτικό, να εισπράξουν έστω τη φθορά της κυβέρνησης, να τεθούν διαφορετικοί στόχοι, να πριμοδοτηθούν διαδικασίες κινητοποιήσεων και συμμετοχής των πολιτών. Ακόμα και οι κομματικές συγκεντρώσεις και εκδηλώσεις έχουν ατονήσει εσκεμμένα, ενώ αδιαφορούν εάν υπάρχει ένα κοινωνικό ρεύμα που ίσως αξιοποιήσουν στην αντιπαράθεσή τους με το κυβερνών κόμμα ή για την ανέλιξή τους στην κυβέρνηση.

Στην ουσία, η δομική συμπολίτευση αφορά και στηρίζεται στην πλήρη σύγκλιση επί του προγραμματικού πεδίου και των προσανατολισμών. Αφορά απλά τη διακυβέρνηση εντός πλαισίων πολύ ορισμένων και, ακόμα περισσότερο, αφορά επίσης δύο διαδικασίες σημαντικές (που σημαδεύουν όλες τις Δυτικές χώρες): το σύστημα μπορεί να αναπαράγεται και να διακινείται με πιο «αυτόματο τρόπο», χωρίς να χρειάζεται πρωταγωνιστικές δυνάμεις παρά μόνο διεκπεραιωτικές-διαχειριστικές ομάδες (ανεξαρτήτως χρώματος και προέλευσης), φθάνει να υπηρετούν τις

προδιαγραφές του συστήματος χωρίς πολλές λοβιτούρες, ιδεολογισμούς και «μεγάλους στόχους». Άλλωστε η δεύτερη πράξη της δομικής συμπολίτευσης μετά το 3ο μνημόνιο είναι οι όρκοι που ομνύουν ενάντια στον «εθνολαϊκισμό», και η τρίτη είναι ο αντιρωσισμός (η ανάδειξη και ανακήρυξη της Ρωσίας ως εχθρού της Ελλάδας και του «ελεύθερου» κόσμου). Στα πλαίσια αυτά ο λαός (με όλες τις σημασίες του όρου, και χωρίς να τον εκθειάζουμε ή να τον αγιοποιούμε) απλά δεν έχει πλέον κανένα ρόλο. Τι του αναλογεί; Καταρχήν να προσαρμοστεί υποταχθεί στο νέο πλαίσιο, να κάτσει ήσυχος και φοβισμένος, ατομικοποιημένος ο καθένας σε μέγιστο βαθμό, με συναίσθηση μιας γενικευμένης ανημπόριας. Το μόνο που του επιτρέπεται είναι ο ρόλος του υποψήφιου ψηφοφόρου, του κάπως συμμετέχοντος στις δημοσκοπήσεις (όταν δεν είναι κατασκευασμένες ή πειραγμένες), και του «περιορισμένου» καταναλωτή.

Η αναπαραγωγή με τέτοιους όρους του πολιτικού συστήματος, των κομμάτων και του προσωπικού τους, δεν χρειάζεται καθόλου την έννοια της αντιπολίτευσης (έστω με τον –ατελή– ορισμό της βικιπαίδειας που παραθέσαμε). Και φυσικά δεν θέλουν καθόλου την αυτόνομη ακηδεμόνευτη έκφραση του λαού, της κοινωνίας, των πολιτών. Ο «αντιλαϊκίστικος» λόγος της δομικής συμπολίτευσης οφείλει να συκοφαντήσει όλες τις μεγάλες στιγμές του λαού τα τελευταία χρόνια. Το κίνημα των Πλατειών χρεώνεται στην ακροδεξιά και στη Χρυσή Αυγή, και τα 3 κόμματα της συμπολίτευσης κινήθηκαν ενιαία για τη διαχείριση της πανδημίας (η γραμμή ήταν αυτό που έλεγε ο πρώην υπουργός Ξανθός ή ο νυν Συριζαίος Γεροτζάθας, έτσι για να μην ξεχνιόμαστε, και όλοι μαζί χειροκρότησαν την απόλυση σε μία μέρα 7.500 υγειονομικών). Τώρα όλοι μαζί ψηφίζουν στο ευρωκοινοβούλιο την κλιμάκωση του πολέμου στην Ουκρανία.